

doi: 10.33842/22195203-2026-36-137-133-137

УДК 373.2.064.1:316.61-053.4

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ БАТЬКІВ І ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПЕРІОД АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ РАНЬОГО ВІКУ

Вікторія Іванова

<https://orcid.org/0000-0003-3954-9407>*Мукачівський державний університет*

У статті представлено теоретичне обґрунтування особливостей партнерської взаємодії батьків і закладу дошкільної освіти в період адаптації дитини раннього віку, а також визначено її роль у створенні сприятливих умов для успішного входження дитини в нове освітнє середовище. Наголошено, що адаптація дитини раннього віку до умов закладу дошкільної освіти є складним і багатограним процесом, який охоплює фізіологічні, психологічні та соціальні зміни в її житті. Її ефективність значною мірою залежить від дорослих, що супроводжують цей процес, передусім від узгодженості їхніх дій, взаєморозуміння та налагодженої взаємодії між батьками і педагогами. Підкреслено вагомість підготовки майбутніх вихователів у закладах вищої освіти до налагодження партнерської взаємодії з батьками та підтримки дитини раннього віку в адаптаційний період.

Ключові слова: партнерська взаємодія; адаптація; дитина раннього віку; батьки; заклад дошкільної освіти; вихователь закладу дошкільної освіти; сімейне виховання; Академія свідомого батьківства; професійна підготовка.

Ivanova Viktoriya. Partnership between parents and preschool education institutions during the adaptation period of children of early age.

The author of the article has discussed the problem of adaptation of young children to the conditions of preschool education institutions and substantiated the importance of partnership between parents and teachers in this process. It has been noted that the period of a child's entry into a new social environment is accompanied by a change in their usual way of life, new rules and requirements, which can cause emotional stress, anxiety, and difficulties in adaptation. It has been emphasised that the success of adaptation largely depends on the coordination of adults' actions, their support, understanding of the child's individual needs, and the creation of an emotionally safe educational environment. Scientific approaches to interpreting the concept of adaptation have been analysed and factors contributing to the successful completion of the adaptation period have been identified. The important role of the family as the primary environment for the socialisation of the child and the importance of parental support in forming a sense of security and psychological comfort have been emphasised. It has been determined that effective interaction between the preschool education institution and the family should be based on the principles of trust, open communication, mutual respect, and shared responsibility for the child's development. Special attention has been paid to the role of the educator in supporting the child during the adaptation period and the necessity of an individual approach, taking into account the peculiarities of family upbringing. The importance of purposeful training of future educators for partnership with parents in the process of professional training in higher education institutions has been substantiated. The author has presented the practical experience of establishing the Academy of Conscious Parenting as a form of educational and advisory support for families. It has been concluded that partnership between parents and teachers is an important condition for the successful adaptation of young children to the educational environment of a preschool institution.

Key words: partnership; adaptation; early childhood; parents; preschool education institution; preschool educator; family education; Academy of Conscious Parenting; professional training.

Постановка проблеми. Період адаптації дитини раннього віку до умов закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО) є важливим етапом її входження у нове соціальне середовище. Зміна звичного способу життя, розширення кола спілкування, нові правила та вимоги можуть супроводжуватися емоційним напруженням, тривожністю або труднощами пристосування. У цей час особливого значення набуває узгодженість дій дорослих, які оточують дитину, адже саме їхня підтримка, розуміння та послідовність сприяють формуванню відчуття безпеки та поступовому прийняттю нових умов.

Вагому роль у забезпеченні успішної адаптації відіграє партнерська взаємодія між батьками та

педагогами закладу дошкільної освіти. Ефективна співпраця передбачає відкриту комунікацію, взаємну довіру, обмін інформацією про індивідуальні особливості дитини, її потреби та звички. Саме узгодженість виховних підходів сім'ї та ЗДО створює сприятливі умови для м'якого входження дитини у новий освітній простір та підтримує її емоційне благополуччя.

Водночас у практиці дошкільної освіти не завжди вдається забезпечити належний рівень партнерства між сім'єю та закладом освіти у період адаптації дитини раннього віку. Нерідко спостерігається недостатня поінформованість батьків щодо особливостей адаптаційного періоду, обмеженість форм взаємодії або

відсутність системної співпраці. Це зумовлює необхідність осмислення ролі партнерської взаємодії батьків і педагогів, а також пошуку ефективних шляхів її організації для підтримки дитини на початковому етапі відвідування закладу дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різномасштабні питання навчання, виховання й розвитку дітей раннього віку висвітлено у працях А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Дуткевич, Н. Каньоси, К. Крутій, Р. Павелківа, О. Попович, О. Саприкіної та ін. Партнерську взаємодію закладу дошкільної освіти з батьками як важливу складову освітнього процесу розкрито в їхніх наукових напрацюваннях. Процес адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти став предметом дослідження В. Волкової, Н. Каньоси, Л. Козак, В. Мушинського та ін. Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що, попри значну кількість праць, присвячених окресленим питанням, проблема партнерської взаємодії батьків і педагогів саме в період адаптації дитини раннього віку не набула цілісного й системного висвітлення в педагогічній науці.

Формулювання цілей статті. Мета статті – теоретично обґрунтувати особливості партнерської взаємодії батьків і закладу дошкільної освіти в період адаптації дитини раннього віку, а також визначити її роль у створенні сприятливих умов для успішного входження дитини в нове освітнє середовище.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адаптацію розглядають як процес пристосування людини до нових або змінених умов середовища, результатом якого є адаптованість, що проявляється у збереженні фізичного та соціального благополуччя особистості. У сучасній системі освіти особливої актуальності набуває проблема розвитку адаптаційних можливостей особистості та запобігання проявам дезадаптації. Науковці наголошують, що особливої уваги потребують діти раннього віку, оскільки звикання до умов закладу дошкільної освіти часто супроводжується певними труднощами і є складним етапом у їхньому житті (Волкова, Мерц, 2017, с. 69).

Сутність адаптації полягає у створенні умов для гармонійного розвитку особистості дитини. Цей процес охоплює широкий спектр індивідуальних реакцій, які зумовлюються психофізіологічними та особистісними особливостями малюка, характером сімейних взаємин, а також умовами перебування у закладі дошкільної освіти. Саме тому кожна дитина проходить період звикання до нових умов по-своєму (Каньоса, 2018, с. 249).

В. Мушинський переконаний, що в ранньому віці адаптація до закладу дошкільної освіти

зазвичай відбувається довше і складніше, нерідко супроводжуючись погіршенням самопочуття чи захворюваннями. У цей час відбувається інтенсивний фізичний розвиток дитини, активно формуються і вдосконалюються психічні процеси. Оскільки вони перебувають на стадії становлення, то є особливо чутливими до впливу різних чинників та змін у навколишньому середовищі. Зміна звичних умов життя, необхідність пристосування до нового режиму, правил і форм поведінки потребують від дитини значних зусиль і можуть викликати стан напруженої адаптації. Водночас тривалість адаптаційного періоду значною мірою залежить від того, наскільки дитина підготовлена в сім'ї до переходу в заклад дошкільної освіти. У деяких випадках цей період може тривати досить довго – іноді до кількох місяців – і впливати на подальший розвиток дитини (Мушинський, 2004, с. 7).

У процесі адаптації дітей В. Волкова та О. Мерц виокремлюють кілька важливих напрямів роботи. Передусім це зниження емоційно-стресового навантаження шляхом належної підготовки дитини до відвідування закладу дошкільної освіти та раціональної організації її життєдіяльності в адаптаційний період. Важливими складниками також є прогнозування можливих труднощів, своєчасна діагностика перших проявів дезадаптації, їх попередження та рання корекція. Високий рівень психологічної безпеки кожної дитини є визначальним чинником ефективності адаптаційного процесу. Для цього необхідно враховувати її індивідуальні особливості, попередній досвід, звички, а також умови сімейного виховання. Такий підхід сприяє створенню сприятливого емоційного середовища, у якому дитина почувається захищеною та впевненою. Важливою умовою успішної адаптації є комплексний супровід цього процесу, що охоплює взаємопов'язану роботу з дітьми, педагогами та батьками. Автори наголошують, що значну роль відіграє підготовка дитини до життя в організованому дитячому колективі, що передбачає наближення режиму дня в сім'ї до режиму закладу дошкільної освіти. Не менш важливим є формування у дитини позитивного ставлення до дитячого садка, що сприяє більш легкому й безболісному входженню у нове освітнє середовище (Волкова, Мерц, 2017, с. 72).

Л. Козак та Д. Хожай рекомендують здійснювати адаптацію дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти за допомогою LEGO-технології, яку вважають ефективним засобом. На їхню думку, її використання сприяє об'єднанню зусиль педагогів і сім'ї у розв'язанні питань виховання, адаптації та розвитку дитини, що тісно пов'язані з реалізацією всіх напрямів освітнього процесу. При цьому, як зауважують

автори, важливо дотримуватися таких педагогічних умов: забезпечення емоційно сприятливої атмосфери у групі ЗДО та сім'ї; створення ігрового середовища для використання LEGO-технології у ЗДО в адаптаційний період; організація самостійного дитячого конструювання за задумом (Козак, Хожай, 2019, с. 35).

Успішному подоланню адаптаційного періоду сприяють такі чинники: доброзичливе та чуйне ставлення дорослих до дитини, узгодженість дій батьків і педагогів, створення емоційно безпечної атмосфери, урахування індивідуальних особливостей та потреб дитини, поступове залучення її до нових умов життєдіяльності в закладі дошкільної освіти. Важливу роль відіграють підтримка, терпіння та уважність дорослих, які допомагають дитині відчувати довіру, захищеність і впевненість у новому соціальному середовищі. Саме від їхньої взаємодії, послідовності та готовності до співпраці значною мірою залежить успішність адаптації дитини раннього віку до умов ЗДО.

Першими й найважливішими вихователями для дитини дошкільного віку є батьки, адже саме їхній виховний вплив значною мірою визначає повноцінний розвиток і становлення дитини як особистості. Сім'я, як зауважує Н. Шкляр, виступає для дитини першим і надзвичайно значущим соціальним середовищем, у якому відбувається її первинна соціалізація, формуються уявлення про світ, закладаються основи моральних цінностей, людяності, доброти, справедливості та милосердя. Батьківська любов створює для дитини відчуття емоційної захищеності й психологічного комфорту, слугує надійною життєвою опорою. Водночас довіра й щира прихильність дитини до батьків роблять її особливо чутливою до їхніх слів, поведінки та прикладу. Поділяємо думку авторки, що саме в родинному колі закладаються основи фізичного, психічного, морального й інтелектуального розвитку дитини, а також забезпечується її захист від негативних впливів навколишнього середовища (Шкляр, 2016).

Водночас у сучасних умовах розвитку суспільства спостерігається тенденція, коли батьки більш значну увагу приділяють матеріальному забезпеченню дітей, іноді недооцінюючи значення емоційної атмосфери в родині та морально-ціннісних взаємин між її членами. Проте саме сприятливий психологічний клімат у сім'ї, взаєморозуміння, підтримка та довіра є важливими чинниками гармонійного розвитку дитини. У цьому контексті ЗДО, поряд з іншими соціальними інститутами, покликаний надавати родині педагогічну підтримку, допомагати батькам, спрямовувати їх у питаннях виховання та на

професійному рівні доповнювати розвивальний і виховний потенціал сім'ї (Шкляр, 2016).

Важливою складовою процесу адаптації дитини є партнерська взаємодія закладу дошкільної освіти з родинами вихованців. Із початком відвідування ЗДО у житті дитини з'являється ще один значущий дорослий – педагог, який відіграє важливу роль у її подальшому розвитку. Одним із ключових завдань педагога є підтримка, доповнення та посилення виховного і розвивального впливу сім'ї.

Ретельне вивчення виховного потенціалу родини дає змогу сформулювати уявлення про можливі напрями та способи налагодження ефективної взаємодії з батьками з метою гармонійного розвитку дитини раннього віку. Водночас аналіз стилю сімейного виховання, форм і методів спілкування в родині сприяє індивідуалізації освітнього процесу з урахуванням особливостей кожного вихованця.

Це зумовлено тим, що поведінкові та комунікативні моделі дитини, сформовані у взаєминах із батьками, істотно впливають на її подальший розвиток. Вони визначають рівень сформованості соціальних навичок, а також позначаються на розвитку пізнавальної активності, мовлення, фізичних і моральних якостей та здібностей дитини. (Попович, Іванова, 2021, с. 91).

Вихователь – професіонал, який використовуючи власні практичні навички та теоретичні знання може з легкістю сприяти уповільненню негативних емоційних станів дитини в період адаптації. В цей період педагог має проявляти любов, уважність та чуйність до дітей, обов'язково спостерігати й аналізувати рівень розвитку дошкільників та керувати їхньою поведінкою під час труднощів, які можуть виникати у процесі соціальної адаптації (Соловей, 2022, с. 262). Умовами, що сприяють позитивній соціальній адаптації дитини дошкільного віку в межах закладу дошкільної освіти Ю. Соловей називає: створення емоційно-дружньої атмосфери в групі; створення атмосфери довіри; систематичну організацію ігрової діяльності; цілеспрямовану роботу з батьками (Соловей, 2022, с. 262).

Підкреслимо, що взаємодія ЗДО з батьками дітей раннього віку буде ефективною за умови її побудови на певних педагогічних принципах, що забезпечують довіру, взаєморозуміння та спільну відповідальність за розвиток дитини. Насамперед важливим є підхід до батьків як до активних суб'єктів освітнього процесу, адже саме вони виступають соціальними замовниками освітніх послуг і повноправними партнерами у вихованні та розвитку дитини. Суттєвим принципом є особистісна зацікавленість батьків, що передбачає усвідомлення ними власної ролі у вихованні дитини

та розуміння значущості співпраці з педагогами. Це сприяє налагодженню конструктивного спілкування та організації спільної діяльності, формуванню гнучкої й адекватної педагогічної позиції щодо потреб і можливостей дитини. Важливе значення має також принцип емансипації батьків, який передбачає подолання застарілих уявлень про дитину як пасивний об'єкт виховання та стимулює прагнення дорослих краще пізнати себе і власну дитину. Не менш важливими є принципи довірливості взаємин і підтримки позитивної самооцінки батьків. Вони передбачають формування впевненості у професійній компетентності педагога, його доброзичливості, тактовності та готовності допомогти у вирішенні питань сімейного виховання. Водночас педагогічна взаємодія має ґрунтуватися на повазі до кожного з батьків, визнанні їхньої індивідуальності, права на помилки та створенні умов для прояву їхніх сильних сторін і виховного потенціалу (Попович, Іванова, 2021, с. 98).

Слід зазначити, що до професійної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу майбутніх вихователів необхідно цілеспрямовано готувати під час здобуття фаху у закладах вищої освіти. Саме в період професійної підготовки формується розуміння значущості співпраці з батьками, колегами та іншими учасниками освітнього середовища, розвиваються комунікативні вміння, здатність до конструктивного діалогу, взаєморозуміння й партнерства. У цьому контексті важливого значення набуває готовність майбутніх вихователів до партнерської взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу ЗДО, яку розглядаємо як одну з важливих складових їхнього професійного іміджу. Вона, на наш погляд, постає як комплексний феномен, що охоплює усвідомлення значущості співпраці з батьками та іншими учасниками освітнього процесу, формування позитивного ставлення до партнерства, наявність внутрішньої мотивації до налагодження й підтримки конструктивних взаємин. Вважаємо, що зазначена готовність передбачає володіння знаннями про принципи, зміст і різноманітні форми партнерської взаємодії, розвинені комунікативні вміння, здатність до емпатії та розуміння потреб інших людей. Важливими її складниками також є вміння конструктивно розв'язувати конфліктні ситуації, здійснювати самоаналіз власної діяльності та оцінювати ефективність взаємодії з учасниками освітнього процесу. Отже, готовність майбутніх вихователів до партнерської взаємодії виступає важливим аспектом їхньої професійної підготовки, що передбачає не лише оволодіння фаховими знаннями, вміннями та навичками, а й формування особистісних і професійних якостей, а також стійкої мотивації до налагодження продуктивної

співпраці з усіма учасниками освітнього процесу закладів дошкільної освіти (Іванова, 2025, с. 37).

Одним із практичних кроків у напрямі розвитку партнерської взаємодії з батьками дітей раннього та дошкільного віку є започаткування на кафедрі дошкільної та спеціальної освіти Мукачівського державного університету Академії свідомого батьківства (далі – Академія). Її мета – формування у батьків усвідомленої, відповідальної та педагогічно компетентної позиції щодо освіти, розвитку та виховання дитини раннього та дошкільного віку. Основні завдання: сприяти підвищенню рівня психолого-педагогічної компетентності батьків щодо освіти, розвитку та виховання дітей раннього та дошкільного віку; забезпечувати системну науково-методичну підтримку родин у процесі соціалізації дитини; розвивати культуру партнерської взаємодії в системі «родина – заклад дошкільної освіти – університет»; попереджати виникнення труднощів у розвитку дітей шляхом своєчасного просвітництва та консультативної допомоги; розвивати партнерство університету з громадою міста.

Діяльність Академії спрямована на просвіту батьків щодо вікових та індивідуальних особливостей розвитку дітей раннього та дошкільного віку, формування у них знань про процес формування компетентностей дитини відповідно до освітніх напрямів Державного стандарту дошкільної освіти; формування усвідомленої, відповідальної та партнерської батьківської позиції, що ґрунтується на принципах дитиноцентризму, довіри й емоційної підтримки, визнанні цінності особистості дитини; надання практичних рекомендацій щодо організації розвивального середовища вдома, стимулювання пізнавальної активності, формування базових життєвих компетентностей дитини; формування культури співпраці між батьками, педагогами та фахівцями тощо.

Висновки. Адаптація дитини раннього віку до умов закладу дошкільної освіти є складним і багатограним процесом, що охоплює фізіологічні, психологічні та соціальні зміни в її житті. Потрапляючи в нове середовище, дитина стикається зі зміною звичного режиму дня, необхідністю взаємодіяти з новими дорослими й однолітками, дотримуватися встановлених правил і вимог. Такі зміни можуть супроводжуватися емоційною напруженістю, тривожністю та тимчасовими труднощами у поведінці. У зв'язку з цим особливого значення набуває створення умов для поступового й м'якого входження дитини в нове соціальне середовище, що передбачає забезпечення відчуття безпеки, підтримки та стабільності. Ефективність адаптації значною мірою

визначається узгодженістю дій дорослих, рівнем їхньої взаємодії та взаєморозуміння. Готовність батьків і педагогів до співпраці, емоційна підтримка, терпіння та врахування індивідуальних потреб дитини сприяють формуванню сприятливого адаптаційного середовища. Важливу роль відіграють уважне ставлення до емоційного стану дитини, дотримання єдиних виховних підходів, а також створення атмосфери довіри, безпеки й доброзичливості. За таких умов партнерська взаємодія дорослих і їхня педагогічна чутливість

постають ключовими чинниками успішної адаптації. Особливої вагомості у цьому контексті набуває підготовка майбутніх вихователів у закладах вищої освіти до налагодження партнерської взаємодії з батьками та підтримки дитини в адаптаційний період. У процесі професійної підготовки доцільно формувати у здобувачів вищої освіти спеціальності А2 Дошкільна освіта систему знань, умінь і ціннісних орієнтацій, необхідних для ефективної співпраці з родиною та створення сприятливого освітнього середовища для дитини раннього віку.

Список використаних джерел

- Волкова В., Мерц О. Адаптація дітей раннього віку до умов дошкільного закладу. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. 2017. № 1 (18). DOI: <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i18.1891>
- Іванова В. В. Готовність до партнерської взаємодії як складова професійного іміджу майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Наукові записки : зб. наук. статей / М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова; упоряд. Л. Л. Макаренко. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 160. С. 36–44. DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-160.2025.05>
- Каньоса Н. Адаптація дітей раннього віку до умов закладів дошкільної освіти. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2018. Вип. 24 (1), ч. 2. С. 248–253.
- Козак Л. В., Хожай Д. В. Адаптація дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти засобом LEGO-технології. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2019. № 31. С. 32–38.
- Мушинський В. Особливості адаптації дітей до умов дитячого закладу. Психолог. 2004. № 25–26. С. 3–12.
- Попович О., Іванова В. Підготовка майбутніх вихователів до створення умов взаємодії з батьками дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. № 10 (114). С. 90–101. DOI: [10.24139/2312-5993/2021.10/090-101](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.10/090-101)
- Соловей Ю. Соціальна адаптація дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2025. Вип. 1 (50). С. 260–263. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.50.260-263>
- Шкляр Н. А. Адаптація дитини молодшого дошкільного віку до ДНЗ: взаємодія вихователів з батьками. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2016. Вип. 20 (2). С. 324–336. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/707993/1/3%20Адаптація%20дитини%20молодшого%20дошкільного%20віку%20до%20ДНЗ.%20Робота%20з%20батьками.pdf>

References

- Ivanova, V. V. (2025). Readiness for partnership interaction as a component of the professional image of future preschool educators. *Scientific Notes: Collection of Scientific Articles*, Issue 160, 36–44. <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-160.2025.05>
- Kanyosa, N. (2018). Adaptation of early-age children to the conditions of preschool education institutions. *Pedagogical Education: Theory and Practice*, 24 (1, Pt. 2), 248–253.
- Kozak, L. V., & Khozhai, D. V. (2019). Adaptation of early-age children to preschool education institutions using LEGO technology. *Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy*, 31, 32–38.
- Mushynskiy, V. (2004). Features of children's adaptation to the conditions of a childcare institution. *Psychologist*, 25–26, 3–12.
- Popovych, O., & Ivanova, V. (2021). Training future educators to create conditions for interaction with parents of early-age children in preschool education institutions. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 10 (114), 90–101. doi: [10.24139/2312-5993/2021.10/090-101](https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.10/090-101)
- Shklyar, N. A. (2016). Adaptation of a younger preschool child to preschool institutions: Interaction between educators and parents. *Theoretical and Methodological Problems of Raising Children and Youth*, 20 (2), 324–336. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/707993/1/3%20Адаптація%20дитини%20молодшого%20дошкільного%20віку%20до%20ДНЗ.%20Робота%20з%20батьками.pdf>
- Solovei, Y. (2025). Social adaptation of preschool children in preschool education institutions. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 1 (50), 260–263. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.50.260-263>
- Volkova, V., & Merts, O. (2017). Adaptation of early-age children to the conditions of preschool institutions. *Scientific Bulletin of Melitopol State Pedagogical University*, 1(18). <http://dx.doi.org/10.7905/nvmdpu.v0i18.1891>

Відомості про автора:

Іванова Вікторія Вікторівна
vika-ivanova@ukr.net
Мукачівський державний університет
вул. Ужгородська 26, м. Мукачево
Закарпатська обл. 89600, Україна

Information about the author:

Ivanova Viktoriya Viktorivna
vika-ivanova@ukr.net
Mukachevo State University, Mukachevo
26 Uzhhorodska St., Mukachevo
Transcarpathian region 89600, Ukraine

Матеріал надійшов до редакції 20. 01.. 2026 р.
Прийнято до друку 14. 02. 2026 р.

Received at the editorial office 20. 01. 2026.
Accepted for publishing 14. 02. 2026.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>